

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concursuri, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 4467/1908.

Circular

*tuturor învățătorilor confesionali gr. or. români
din districtul consistorului din Arad.*

Chinuirea animalelor este semnul unei brutalități neomenești. Omul blând și cu suflet creștinesc apără animalele. În scopul acesta există în țara noastră o »Reuniune pentru apărarea animalelor«. Aceasta reuniune formează acum o »Ligă a tinerimei pentru apărarea paserilor«. Membru al acestei Lige poate fi fiecare elev de școală care promite sărbătorește, că nu va bate animalele, nu va strică cuibul, nici ouăle paserilor, și va îndemna și pe alții ca să facă astfel.

Disponem deci, ca toți învățătorii noștri să îndemne pe școlari a apără animalele, a nu strică cuiburile și ouăle paserilor, iar pentru acei școlari cari ar voi se între ca membru în Liga pentru apărarea paserilor să se ceară blanchetele de lipsă dela »Országos Állatvédő Egyesület« (Budapest IX Ernő u. 11—13).

*Consistorul gr.-ort. român
din Arad.*

Reuniunile învățătoresți.

Reuniunile învățătoresți stau în pragul adunării lor generale.

Aceia cari în Reuniune au văzut anghira îmbunătățirii sortii învățătoresți sau putut convinge, că salariile nu se pot smulge cu sila, ci se pot câștiga pe două căi, și anume, mai presus de toate prin cucerire și apoi prin sentimentul de jertfă a susținătorului de școală.

Sub cucerire înțelegem hărnicia învățătorului. Unde credincioșii văd spor în școală își dau și cămașa pentru ea. Atâtea frumoase exemple aflăm despre aceasta în dieceză. Ori ce înșamnă vorba Cuvinilor, că mai bine fără de școală dacă nu-i în ia învățătorul Popoviciu?

Sentimentul de jertfă pentru cultura poporului rezide în așezămintele, bisericesti. Iată cum

biserica așa zicând s'a despoiat pe sine ca să-și mântuiască fiica sa, bine înțeles pentru sine, căci dacă școala n'ar mai servi interesele bisericesti, n'ar avea înțeles să o susțină.

Învățătorul bun știe concordă raportul lui către biserică și stat, prin aceea că-și împlinește datorința și față de biserică și față de stat, după zisa sfintei Scripturi, dă Cesarului ce este al Cesarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu. Cameleoni se fac numai din învățătorii cei slabi, cari înaintea organelor statutului își scuză slăbiciunile lor cu pretinsa indolență a bisericeii, iar înaintea organelor bisericesti cu pretinsa perzețuțune a inspectorilor regești. De fapt aceștia nu sunt sinceri nici față de biserică nici față de stat, ci simpli comeleoni. E deopotrivă interesul bisericeii și a statului de a curăți corpul învățătoresc, chiar în interesul bine înțeles al învățămîntului, de a curmă discuțiune asupra rezonului de a mai susține ori nu școlile confesionale. Dacă n'ar urmă această cristalizare, de sine înțeles biserică își va trage consecințele și va îngriji pe altă cale de cultura religioasă-morală a credincioșilor. Să nu dea Dumnezeu se ajungem la aceasta concluziune și ca se nu ajungem, facă-și Reuniunile învățătoresți datoria.

Omnia initia durum, tot începutul este greu. Așa a întimpinat și Reuniunile învățătoresți greutatea începutului peste cari sa lovit acuși de un părete acuși de altul. Afacerile de salare acum sunt regulate și astfel acum e rândul ca reuniunile să-și fixeze poziția lor.

Regimul școalelor confesionale îl are biserică prin consistoarele sale. Rolul Reuniunilor este a cultivă partea socială și științifică a învățămîntului a perfecționă cunoștințele duse din institutul pedagogic prin experiențele serviciului, a discută problemele puse în discuțiune de progresul științei pedagogice, a cultivă sentimentul adheziunii față de biserică, și astfel a dă învățămîntului îndrumările necesare, pentru o conformă procedere. Cu un cuvânt a întări pe învățător în cunoștințe, a ridică nivelul cultural al învățămîntului nostru.

Punctul arhimedic al școalelor noastre este învățătorul bun. Institutele noastre pedagogice astăzi sunt astfel organizate, încât cu fruntea

deschisă stau în fața controlului statului și dau buni învățători vieții. Ca acești tineri să nu se peară, au lipsă de o a doua școală fie aceasta școală pentru dânși Reuniunea, în care dânși se ducă agilitatea, iar bătrâni crescuți pe vremuri mai bune să fie zala din trecut și prezent, ca nici când se nu piară din corpul învățătoresc tradiția dascălului român.

Când se aud glasuri, că unii învățători vor să se desfacă de biserică, iar alții vor se scape biserică de învățătorime ținem de sfânta datorie a tăii acest nod Gordian, așa ca învățătorimea să se pună la lucru serios în Reuniunile ei, și prin perfecționarea fiecărui membru în cele pedagogice și în cele bisericesti, se demostre, că e vrednică școala română de a fi susținută cu toate jertfele. Prin aceasta va înceta apoi discuțiunea susținerii ori nesusținerii școalelor confesionale și școala română va fi asigurată.

Am scris aceste în ora a unsprezecea, la înțelesul tuturor pe cari îi privește.

Evoluțiunea și depravaționismul.

— Urmare. —

Cap IV.

Compatibilitatea depravaționismului cu teologia lui Isus Hristos.

Soluția acestei problem reclame relevarea despre:

1. Ideea fundamentală a creștinismului.

2. Ideea fundamentală a evoluționismului și a depravaționismului.

1. Creștinismul.

Omul originar stând pe o treaptă foarte joasă de cultură spirituală, se simțea mai mult în corpul senzual decât ca suflet spiritual, pe carele îl privia mai mult de o forță vitală decât intelectuală. Din aceasta dispoziție se explică și acel fapt, că omul antic gravita în toate manifestările sale mai mult spre misiunea fizică decât spre cea spirituală, ceea ce și azi se întipină la poporul incult, a cărui orizont de aspirații și idei nu se lărgește peste circumferința condițiilor de existență fizică. Procurarea lor face întreg conținutul de viață intelectuală și la fiecare ocazie unicul suget de conversație. Omul originar vorbește despre animalele sale cu mai multă emfază, decât un diplomat despre cea mai flagrantă chestie culturală. El e capabil de ideale, e filantrop, dar numai până ce idealul și iubirea ajunge la pungă; e conciliant până ambiția sa falsă vine la probă. Chiar și viața sa religios-morală cu diverzele sale elemente conținutive nu este liberă de aceasta joasă motivație. Demagogii cei mai probați mărturisesc unanim, ca poporul aritate se obține numai prin trezirea și nutrirea patimelor senzualiste. Acest adevăr empiric află confirmarea sa autoritativă în acțiunea lui Isus Hristos: „Ce se naște

din corp, corp este; iară ce se naște din spirit, spirit este“.

Având el spre realizarea misiunii sale spirituale a aduce superioarul său constitutiv la predominanță peste pornirile fizice ale corpului, omul a trebuit să facă calea evoluției spirituale, prin care din preistoria sa stare originară are să ajungă la cea ideal-morală, unde face binele din propria sa gravitație spre bine, nu din interes material sau de frica pedepsei.

Dumnezeu ca voință rațională — *Logos*, —, voinde ca omul să ajungă aceea ideală stare de autonomie morală la condus prin revelația materială. Dară prevăzând din capul locului că omul pe calea naturală va ajunge prea târziu la aceea țintă de perfecțiune, de aceea după planul său etern a dotat indecursul conducerii misionale diverși bărbați cu o potență superioară de calități spirituale, prin cari sărind peste priceperea multor generații cu cunoștințele lor metafizice au eșit omenimei înainte spre a oconduce mai de-a dreptul spre ținta finală.

Toată lucrarea educativă făcută cu scop, de a apropie pe om prin succesivă spiritualizare de uniunea sa spirituală cu Dumnezeu, spiritul originar și suprem și a-l pune în raport armonios cu rostul eternei legi s'a adas la îndeplinire prin incarnarea dumnezeescului „*Logos*“ în omul Isus, care prin exemplul viu al vieții și morții sale ne demonstrează, că *viața eternă în uniune spirituală cu Dumnezeu nu se poate dobândi decât prin cea spirituală pe acest pământ*.

Firul marcant, pe carele în mod progresiv se înșiră ideile soterice ale evangeliului către cele ale profetilor, ne arată, că creștinismul sub care avem de înțeles spiritualizarea vieții fizice și intelectuale, ca doctrină obiectivă este îndeplinirea educației providențiale, iar ca miez intern sau ca religie internă culmea evoluției spirituale.

Din relevările aduse cunoaștem, că creștinismul nu este un fenomen temporal, ci ideea sa provăzută în eternul plan dumnezeesc s'a pus dintru început în realizare, drept aceea și mărturia lui Isus Hristos despre sine: „Eu sunt alfa și omega începutul și sfârșitul“.

Dacă scrutăm cu deplină temeinicie ideea fundamentală a creștinismului în înțeles religios-moral, precum și mijloacele, prin cari el tinde la plinirea misiunii, îl aflăm de acord cu legea eternă în *continua gravitație spirituală spre Dumnezeu*, supremul spirit și încontinua stăruință vie, de a aduce omenimea prin *spiritualizarea vieții* la culmea perfecțiunii.

2. Evoluționismul și depravaționismul.

Ceea ce aflăm evoluționismul pe teren naturalistic este creștinismul pe cel intelectual și religios-moral. În privința direcției ambele concepte putându-se lua în mod vicariant unul pentru altul, evoluționismul ni se prezintă ca un creștinism naturalistic, și creștinismul ca un evoluționism intelectual, căci precum cele capabile de viață spirituală. De aceea zice Isus Hristos: „Mulți sunt chemați, dar puțini aleși“.

Evoluționismul mănecă dela cea mai adevărată premisă a eternului plan în care viața fizică cu cea intelectuală ni se prezintă într'un raport intim și reciproc. El privește întreg cursul lumii ca ceva prevăzut în eterna lege, din care transpare nepătrunsă înțelepciunea dumnezeescului creator. Pre Dumnezeu el ni-l prezintă ca măestrul unei grandioase operi, cari poartă în sine puterea de viață și capacitatea perfecțiunii.

(Va urma.)

Din obiceiurile noastre.

Conservatismul poporului nostru, în toate straturile vieții lui —, este de admirat. Nu este popor, care să țină cu atâta tărie, sfințenie și cucernicie la așezămintele erezite dela strămoși, ca poporul nostru românesc. Pe cât de edificător a fost însă conservatismul aceasta într'o parte, pe atât de stavilant a fost într'alta. Nu reclamă multe dovezi aceasta aserțiune, ci să luăm numai un exemplu din viața poporului nostru.

Când îți dai toată truda spiritului tău, de a convinge pe cutare despre foloasele mari ale învățăturai; arătându-i cum înaintează toate popoarele prin învățatură, — el — țaranul — te ascultă cu multă băgare de seamă; te privește cu o evlavie ce te face să crezi că iai câștigat inima până la faptă! Îți aprobă toate sfaturile, ți să închină mulțumitor, — și totuși când îi zici: „dă-ți pruncul ăsta la școală, pentru că dacă vei ținea pe toți pruncuții tăi pe moșioara ta, nu li-se va ajunge de a putea trăi bine din ea“ — *atunci el tace.* „Dă din ei la meșteșug și numai pe unul îl lasă acasă la plugărie, iar pe ceilalți dăi la învățatură, ca să poată trăi după ea“ — *atunci el iarăși tace.* „Celce singur va rămânea la vatra părintească, acela sirguindu-se și cruțând va putea trăi diu averea moștenită, iar pruncii, cărora le vei da învățatură aceia vor avea și mai multă moștenire... etc. — plecându-și capul iarăși tace. Să gândește puțin, ș'apoi îți dă un răspuns că: „cum a trăit tata și moșu și tot neamul meu după plugărie — trăiască și ei așa!“

Iată deci că el din firea lui nu vrea să facă mai mult ca moșu-său. Nici vorbă nu e, sunt mulți cari în vremea de azi cunosc rostul învățăturai și se nuzesc a și-o câștiga; partea covârșitoare a poporului însă nu înțeleg rostul vremii noi și așa nici nu prea grăbește să țină pași cu oamenii luminei.

De astadată însă nu despre atracțiunea poporului față de școală, nici despre măsura și forma dezvoltării lui intelectuale voi să tractez, ci conform cuvintelor din capul acestui articol — vreau să amintesc din obiceiurile, cari îmbrăcate fiind în haina conservatismului poporului nostru — deși sunt evident dăunătoare, astăzi trec și să tolerează, quasi, ca niște forme rituale chiar și la unele funcțiuni în biserică... Un obicei la fel, obvine în multe locuri — la parastas.

Parastasul este un lucru ereștinesc și semn de credință tare, în iertarea păcatelor, pentru învierea morților și pentru viața de veci. Jertfa aceasta însă în multe locuri este garnisită cu *sticla cu răchie*, care a legat prea mare tovarășie cu săteanul nostru. În multe locuri, știu că la parastas nici când nu lipsește răchia, căci celce aduce jertfa s'ar simți rușinat dacă n'ar reținea pe câțiva oameni în biserică, pentru-ca după serviciul ritual al parastasului, împreună să inchine pentru odihna și iertarea păcatelor celor repausați și pentru sănătatea celor vii! Și de fapt așa fac! După ce preotul termină slujba parastasului — în biserică, — celce aduce jertfa i-a în mână parastasul, îl sărută și iarăși îl pune; după aceea i-a sticla cu răchie (cantitatea depinde dela dărnicia omului) și toastând închină către slugițori și către toți ceilalți pe rând, — făcând fiecare asemenea adecă: bând.

După ce au beut toți, vorbele se sporesc și n'ar trebui mult, — ci numai dela ținuta preotului atarnă, ca să nu se repeteze și consumarea altei sticle. Să întâmplă chiar că electrizati fiind de alcoolul beuturii, ieșind dela sfânta biserică și având a trece pe lângă crăsmă — nu poate face să nu între careva în ea. Ajuns deja în ea, tot lucrul bun săvârșit până aci la biserică — devine înghițit de o beție murdară.

Îmi spune tocmai un coleg, că toate i-ar plăcea în parohia sa nouă, numai cu obiceiul dela parastas nu se poate împacă, pentru că zice, să înțeleg mai mulți-înși să facă parastas deodată și așa având într'o Duminică a slugi câte 3—4 parastase, să întâmplă că lângă ele sunt 2—3 litre răchie, care după obicei — toată să consume în biserică. Obiceiurile — cum este și aceasta — remase de bătrâni, numai cu greutate multă le poți schimba ori delatură.

Diregătoria noastră pastorală ne impune ca o datorință fundamentală, să păzim nealterate nu numai adevărurile credinței, ci și datinile religioase ale poporului, așa precum sau activat acelea pe baza tradițiilor apostolice prin viața și dezvoltarea istorică a bisericei. Din aceasta datorință își are proveniența una alta, care iarăși ne impune ca *neconținut să veghiem, ca în domeniul datinelor religioase să nu între nici un fel de superstițiuni ori alte obiceiuri rele*, cari degenerând, nu numai că sunt în detrimentul sentimentului de pietate, — ci profanându-l, hotărit îl jighește și tâmpește. Astfel datina religioasă ar eluda motivul pe care s'a adoptat, ca mijloc de alimentare al simțului de pietate creștinească.

De aceea undă să înrădăcinează atare obicei rău, — trebuie să luptăm pentru a-l stărpi. Astfel de obicei este și aducerea răchiei la jertfa parastasului în biserică. Cum vom prelege afară de biserică despre alcoolism și despre abținerea beuturilor spirituoase, când în unele locuri, — și în biserică, să bea cea mai veninoasă beătură: țuica

Așa cred că eliminând răchia² dela toate funcțiunile săvârșite cu asistența și cooperarea preotului, cum d. e. dela parastas, cununie, feștanie — prin

aceasta am face un lucru, care a priori ar fi trebuit îndeplinit. Când în lucrările simbolice ale ritului nostru, să schimbă materia înlocuindu-se cu alta (d. e. răchie în loc de vin) acesta este un lucru nu numai inadmisibil, ci tolerându-se și punându-se în raport cu însemnătatea simbolică a vinului — o blasfemie relativă.

La cununie d. e. dacă în loc de păharul cu vin prescriș de Molitvelnic, — pune o sticlucă de țuică, — atunci preotul — înconștient! — recitează cuvintele „Și acest păhar de obște... binecuvintează-l cu binecuvântare duhovnicească“. Adecă să binecuvântă acea beutură, care de atâtea ori o combatem și afurisim afară de biserică.

Executând cu conștiință curată dispozițiunile înțelepte din circularul P. S. Sale Domnului Episcop — relativ la combaterea alcoolismului, — am face un lucru mare, un bine neprețuit de mare pentru poporul nostru dela sate. Cu atât mai vărtos trebuie să combatem — așa cred, — și obiceiul de a duce chiar și în biserică la cele rituale răchia, care este cel mai mare dușman al vieții religioase-morale și a întregii ordine morală. Să nu tolerăm ca la funcțiunile noastre d. e. la parastas ori la cununie, să se aducă răchie, ci explicând poporului însemnătatea simbolică ce o are *pânea și vinul* la atari lucrări — să nizuim a convinge pe credincioși, că acest obicei este o greșală care s'a strecurat în rituale numai din neștiința cutărui om, care și el, poate să fi fost mai bun prietin cu țuica, decât cu cunoștina adevărului.

Acesta este un obicei, care jighește mult simțul pieiștii religioase și ar fi de dorit, ca în locurile unde să activează modalitatea arătată, să fie delăturat, ca astfel disprețuită și scoasă fiind țuica din lucrările noastre publice și mai ales de caracter ritual, — să putem lucra mai cu efect și pentru a putea-o scoate din convenirile sociale ale poporului nostru care este înghițat de ea.

A conservă datinile bune rămase dela bătrâni este o virtute, care la noi a rămas ca un criteriu al individualității poporului nostru — dar tot atunci dacă am susținea și ocroti unele obiceiuri rele ce sau furisat la noi — atunci ușor am putea cădea în groapa judecării lui Frideric II, care zicea că „obiceiul este rațiunea celor stupizi“.

Ginta-Rohani, Iulie 1908.

Zaharie Moga,
preot-capelan.

Aviz!

Părinții, cari doresc să și așeze băeții pe anul școlar 1908/9 în *Internatul gr. or. român diecezan din Beiuș*, vor avea se înainteze petițiune instruită cu testimoniu școlar de pe anul precedent și atestat dela medic, că băiatul e

deplin sănătos, cătră Rectorul Internatului adresându-o subscrisului cel mult până la 6/19 Aug. 1908.

Taxa de întreținere la an 320 cor., este a se solvi anticipative și regulat în patru rate de câte 80 cor. anume: la 1 Septembrie, la 15 Noembrie 1908, la 1 Februarie și 15 Aprilie 1909.

Deodată cu rata primă la înscriere este a se solvi pentru medic, medici, spălat și scaldă o taxă de 20 cor.

Fiecare elev suscept va aduce cu sine 2 rânduri de vestminte de port; albiturile necesare câte 6 rânduri din fiecare; 2 schimburi de pat, o saltea (sac de paie 180 cm. lung) perie de cap, dinți, vestminte și încălțăminte.

Elevul, care în decursul anului ar părăsi internatul din motive neacceptabile, va avea să desdauneze institutul cu câte 10 cor., pentru fiecare lună restantă din anul școlar.

De a recurge să fie primiți nu se scutesc nici elevii vechii ai internatului.

Dat în Beiuș, la 2/15 Iulie 1908 din ședința Rectorului Internatului.

Victor Fildan,
rector-catihet.

Nr. 4201/1908.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștință publică, cumcă petițiunile de *primire în institutul pedagogic ort. român din Arad*, pe anul școlar 1908/9, au să fie înaintate la adresa Consistorului cel mult până în 1/14 August a. c. instruite cu:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu despre absolvarea alor 4 clase medii.
3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține, vidimat de protopopul concernent.
4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea corporală.

Atari reflectanți vor avea să alătore la cererea de primire și certificat dela antistia comunală, în care să se cuprindă date amănunțite despre starea materială atât a reflectantului cât și a părinților lui. Aceste atestate vor trebui, ca spre confirmare să fie signate și de conducătorul oficiului parohial din loc.

Arad, la 17/30 Iunie 1908.

Consistorul gr. ort. rom.
din Arad.

Nr. 4161/1908.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor ce-i privește, că petițiunile de primire în institutul teologic ort. român din Arad, pe anul școlar 1908/9, au să fie înaintate la adresa Consistorului gr. or. român din Arad, cel mult până în 1/14 August a. c., înstruite cu:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu despre ultima frecvență școlară, prin care să dovedească că are pregătirea recerută prin Regulamentul pentru parohii.
3. Atestat de moralitate dela Ofic. parohial la care aparține vidimat și de protoprezviterul concernent.
4. Atestat medical despre starea sanitară și integritatea membrilor corporale.
5. Petițiunile să fie provăzute cu timbru de una coroană, încât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate.

Arad, la 25 Iunie (8 Iulie) 1908.

*Consistorul gr.-ort. rom.
din Arad.*

Aviz pentru anul școlar 1908/9

la institutul pedagogic-teologic gr.-or. român din Arad.

În anul școlar 1908/9 examenele de corigență și private se vor ține la ambele despărțăminte în 19, 20, 21 August (1, 2, 3 Septembrie).

Inscrierile se vor face în 22, 23 August (4, 5 Septembrie).

La înscriere fiecare elev să prezentează cu extras de botez și testimoniu de pe clasa anterioară. În 24 August (6 Septembrie) se va celebra chemarea Duhului Sfânt, iar în 25 August (7 Septembrie) se vor începe prelegerile.

Primirile în despărțământul teologic se fac la Vener. Consistor diecezan, conform anunțului ce se va publica în »Biserica și Școala«, iar în despărțământul pedagogic la direcțiune.

Petitele pentru ștendii și beneficii se adresează către Venerabilul Consistor diecezan.

Toți elevii au strictă datorință de a se vedea cu manualele și recvizitele prescrise, cari se vor aduce la cunoștința elevilor la începutul anului școlar.

Inscrierile se vor face numai după procurarea cărților conform listei și achitarea taxelor de întreținere și didactru.

Direcțiunea.

Nr. 3884/1907.

Aviz!

Candidații de învățatori, cari până la 9/22 August a. a. nu s'ar alege undeva, — întru cât reflectează la aplicare, să se însinue Consistorului până la terminul de sus, prezentându-și în copie testimoniul de cvalificațiune.

E de ajuns numai însinuarea în scris, fără să 'și mai facă cheltuieli zădarnice, umblând pe aici.

Arad, 17/30 Iunie 1908.

Ioan I. Papp m. p.
Episcop.

Aviz!

Tipărituri necesare învățătorilor precum:

„Act de dotațiune“ (Dij levél), coale singuratiche à 8 fileri.

„Protocolul de dotațiune“.

„Evidența plătirii salarelor învățăorești și tipăriturile de înștiințare către inspectorii școlari“.

Conform §-lui 0 din instrucțiunea ministerială referitor la salarele învățăorești se află de vânzare în tipografia diecezană din Arad.

Pentru o școală se recere în total circa 25 coale a căror preț e 1 cor. 90 fil. cu portu cu tot.

Aviz!

„Anuarul școlar“ fiind sub tipar, rugăm pe cei interesați să nu grăbească cu facerea comenzilor, de oarece mistuim prețul. Apariția vom anunța-o în foaie deasemenea și prețul.

Tipografia diecezană.

Arad Bathtyány Nr. 2.

CRONICA.

Pentru „Vatra luminoasă“, Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru Francisc Iosif a donat pentru „Vatra luminoasă“, umanitara instituțiune, creată pe seama orbilor, din partea Reginei Elisabeta a României, sumă de 2000 lei.

Congresul bisericei sârbești. Consistorul metropolitan din Carloveș a luat hotărârea, ca congresul bisericei gr.-ort. sârbești să fie convocată pe 28 Iulie n. la Carloveș pentru efectuarea alegerii de patriarh.

Cununie. D-l Atanasie Sirca învățător în Munar cu D-soara Mărioara Roxin fiica D-lui Teodor Roxin învățător în penziune, își va serba cununia în Lipova Luni în 27 l. c.

Izvor de petrol. În comuna Borlova, lângă Caransebeș, săpând oameni la fundametul noii școli ce se ridică acolo, au dat de urmele bogate ale unui izvor de petrol. Oamenii au făcut încercare cu materialul brut, scos din pământ, și s'au convins, că arde

foarte bine. S'a făcut raport superiorității administrative, care sigur va lua măsurile necesare, ca să fie exploatat acest bun izvor de câștig pentru comuna Borlova.

† **Necrolog.** Atanasie Popa, paroch ort. român în Câmpani—tractul Vașcoului—fost viceprezident al institutului de credit și economii „Șoimul” și membru al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” după lungi și grele suferințe a răposat în Domnul Duminecă în 22 Iunie v. anul curent în anul 82 al vieții și 60 al preoției sale. Rămășițele pământești ale adormitului s'au așezat spre vecinică odihnă în cimitirul din Câmpani la 24 Iunie v. a. e. Odihnească în pace!

Reuniunea învățătorilor români gr.-ort. din dieceza Aradului, protopopiatele I—VII din dreapta Murășului își va ținea adunarea generală anuală la 9 și 10 August n., Duminecă și Luni în orașelul Maria-Radna. — Pentru primirea învățătoilor s'a constituit acolo un comitet aranjator, care face toate pregătirile, ca adunarea generală să reușească deplin. Duminecă la amiază va fi un mare banchet, iar seara concert și petrecere. — Luni după prânz va fi excursiune la cetatea Șoimușului. — Cei ce doresc să participe la banchet și a beneficia de cvartir gratuit să se anunțe de cu vreme la învățătorul Traian Givulescu în Maria-Radna (Arad-megy).

Convocare. În sensul §§-lor 23 și 25 din statute membrii Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român se convoacă la adunarea generală ordinară în Șimleu, în zilele de 7 și 8 August st. n. 1908. Programul adunării este: Ședința I. Vineri la 7 August st. n. la oarele 10 1/2 a. m. Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Inscrierea delegațiilor prezente. 3. Raportul general al Comitetului central. 4. Alegerea comisiunilor pentru: a) examinarea raportului general; b) cenzurarea socotelilor anului 1907 și a proiectului de budget pentru anul 1909; c) inscrierea membrilor. 5. Presentarea eventualelor propuneri. 6. Conferință literară de Oct. C. Tăslăuan. Ședința II. Sâmbătă, la 8 August st. n. oarele 10 a. m. 1. Conferință economică de Romul Simu. 2. Rapoartele comisiunilor. 3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1909. 4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal. 5. Inchiderea adunării generale. Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 25 Iunie 1908. Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident O. C. Tăslăuanu m. p., secretar.

Concurse.

Nr. 985/1908

36 Pl.

Pentru îndeplinirea postului de *secretar* la Consistorul ortodox român din *Oradea-mare*, în mod definitiv, cu salariu de 2900 cor., și dreptul de penziune în cadrul statutelor fondului de penziune pentru funcționarii consistoriali, se publică concurs până la **17/30 August a. e.**

Cine dorește a ocupa acest post, să-și înainteze recursul subsemnatului Consistor, provăzută cu documente:

- a) că e credincios al bisericii ort. române;
- b) că e preot ori teolog cu examen de calificare preotească;
- c) că e licențiat sau absolvent al facultății juridice sau celei de litere (filozofie) și ce limbi vorbește și scrie;

d) ce activitate publică a dezvoltat până acum, fie prin lucrări literare ori pe terenul școlar, sau administrativ.

Secretarul, în afară de agendele ordinare secretariali și cele prezidiale, va prevedea și referada în senatul școlar și cel episcopesc.

Oradea-mare, 1/14 Iulie 1908.

Consistorul eparhial gr.-or.
rom. din Oradea-mare.

— □ —

1—3

Pentru îndeplinirea postului de *prefect* la internatul gr.-or. rom. diecezan din *Beiuș*, se deschide concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Recurenții pot fi teologi absolvenți, cu maturitate, ori absolvenți de vre-o altă facultate superioară.

Aceia, cari pot dovedi, că știu instrui și conduce cor vocal, sunt preferiți.

Petițiunile, cu documentele, pe cari pot să se bazeze, sunt a se înainta Rectorului internatului cel mult până la **6/19 August a. e.**

Salariul anual împreună cu acest post, în bani e 300 cor., apoi vipt, luminat, încălzit, serviciu și chirie mobilată.

Postul este a se ocupa la 17/31 August a. e.

Dat în Beiuș, (Belényes) la 2/15 Iulie 1908.

Rectoratul internatului gr. or.
rom. diecezan din Beiuș

— □ —

1—3

Nr. 3832/1908.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din comuna *Bucovăț*, (protopopiatul Timișorii) foastă a preotului Cornel Gherga, decretată de clasa primă, care parohie începe dela Nr. 1 și continuă incluzive Nr. 92 în stânga drumului ce duce spre Moșnița; prin această se scrie concurs din oficiu cu termen de **30 zile** socotit dela prima publicare în organul oficios al diecezei. Ca reflectanți se admit și recurenții cu calificare de clasa a doua.

Beneficiul se compune din folosirea sesiunii parohiale, stole și birul uzat, nu altcum și întregirea dela stat conform calificării. Dările și ecvivalentul pentru sesiune le va solvi alesul.

Dela recurenți se cere calificarea prescrisă pentru parohii de clasa primă, eventual de a doua. Recurenții pe lângă observarea §-ului 20 din Reg. pentru parohii au a se prezenta în sfânta biserică spre a-și arăta dexteritatea în cant, tipic și oratorie.

Recursele sunt a se susține P. Oficiu protoprezbiterial al Timișorii cel mult până în ziua ultimă a expirării concursului.

Alesul va avea să provadă gratuit catehizarea în școala confesională alternativ cu celalt paroh.

Arad, din ședința consistorială dela 10/23 Iulie 1908.

Consistorul gr.-or. român din Arad.

— □ —

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de *cl. III* din *Buciumi-Topești*, ppiatul Orășii-mari, se scrie concurs cu termen de alegere pe **17/30 August a. e.**

Emolumentele sunt: 1. Dela Buciumi una sesie pământ parte arător parte pășune, dela 50 numere de case câte 1/2 măsură cucuruz și una zi de lucru. 2. Dela Topești 7 jughere pământ parohial, dela 50 nre de case câte 1/2 măsură cucuruz și una zi de lucru, dela ambele parohii stolele îndatinat. Întregirea dela stat pentru preoții fără 8 clase 566 cor. 18 fil. Contribuția după pământul ales o va suportă preotul ales.

Doritorii de a ocupa această parohie au să-și înainteze recursele lor instruite conform dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii subsemnatului până la 15/28 August a. c., având până la alegere a să prezintă recurenții în vre-o Duminică ori sărbătoare la s. bisericească de acolo spre a-și arăta dexteritatea în cant și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* pprezviter insp. școl.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala ort. română din *F. Oșorheiu*, se escrie concurs cu termen de alegere pe 15/28 August 908.

Emolumintele sunt: 1. Dela comuna bisericească 400 cor. iar dela Ven. Conz 200 cor. în numărari. 2. Cortel cu grădină de legumi precum și stolele cantonale îndatinat dela funcțiunile obveninde. Alesul va avea se provadă cantoratul și să conducă școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Dela recurenții să poștește ca recursele provăzute în senzul §-lui 61 din regulament și adresate com. paroch. din *F. Oșorheiu* să le aștearnă oficiului protopopesc în Oradea mare până la 12/25 August a. c. având recurenții până la termenul de alegere a-să prezintă în vre-o duminică ori sărbătoare în s-ta biserică de acolo spre a-si arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școlar.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională ort. română din *Felcheriu*, se escrie concurs cu termen de alegere pe 16/29 August 1908.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 600 cor. 2. Pentru lemne de foc 60 cor. 3. Pentru conducerea școalei de repetiție dela antistia comunală 30 cor. 4. Venite ștolare. Alesul va avea să provadă cantoratul fără altă remunerațiune.

Dela recurenții să poștește ca recursele provăzute în senzul §-lui 61 din regulament și adresate com. paroch. din *Felcheriu* să le înainteze oficiului protopopesc în Oradea mare până la 14/27 August a. c. iar până la termenul de alegere a-să prezintă în vre-o Duminică ori sărbătoare în s-ta biserică de acolo, spre ași arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școlar.
—□— 1—3

Prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala superioară cu cl. III—VI de băieți din comuna *Toracul-mare*, cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumintele anuale sunt: 1. Salar în bani gata 1000 cor. și cvinvenalele legale, dar numai după un timp neîntrerupt de 5 ani în aceasta comună. 2. Cvartir în natură, constând din două chilii, anticameră cuină, cămară și edificii laterale aparținătoare. 3. Pentru conferințele învățătoresști 30 cor. 4. Pentru scripturistica 10 cor. — La înmormântări alesul va participa perondat cu ceilalți învățători pe lângă o taxă de 1 cor. fără pompă; dela părăstase 1 cor. — Alesul va avea să îndeplinească și să conducă cântările bisericești în strana dreaptă, a instrua de școlari în cântările rituale și a conduce școala de repetiție cu băieții deobligati. — Dela recurenții se cere evaluăriune cu calcul general distins ori bun, iar cei cu clase medii și conducători de cor vor fi preferiți. Capabilitatea de-a instrui și conduce cor vocal, au a o do-

vedi cu atestat dela respectiva comună bis. unde ca atare a instruat și condus cor vocal.

Recursele astfel ajustate că toate documentele prescise de lege și adresate com. par. din *Toracul-mare*, au a se trimite P. O. D. *Paul Miulescu* protopop și inspector cercual de școale în *Nagy-Komlós* (*Torontál*), iar până la alegere reflectanții au a se prezenta în of. bis. spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința com. par. dela 12 Iuliu n. (29 Iunie v.) 1908.

Pavel Cicală, m. p.
pres. com. par.

Nicolae Onciu, m. p.
inv. not inter.

În conțelegere cu mine: *Paul Miulescu* protoprezviter
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala gr.-or. rom. din *Tenke* (*Tinca*) comitatul *Blhor*, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „*Bis. și Șc.*”, pe lângă următoarea dotațiune:

1. Cvartir acomodat, cu grădină de legume. 2. În bani numărari 230 cor. 3. 10 jugere pământ estravilan în valoare 80 cor. 1½ jug. cat. intravilan în preț de 50 cor. și 4 competențe învăț. 4. Stolele uzuete.

Reflectanții au să se prezinte în biserică din *Tinca* spre a-și arăta dexteritatea în celele rituale, iar recursele lor ajustate conform regulamentului, și adresate comitetului parohial au să le substearnă protopopul în concernința *Nicolae Roxin* în *Méhkerék*.

Dat în ședința com. par. ținută în *Tinca* la 2/15 Iulie 1908.

Nestor Popa
pres.

Romul Barbu
notar.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.
—□— 1—3

Prin strămutare devenind vacantă stațiunea învățătorescă din *Medveș* (protoprezbiteratul *Timisorii*), pentru îndeplinirea ei definitivă să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele anuale sunt: 1. Dela comuna bisericească în bani gata 800 coroane și întregirea ce se va cere dela stat în cvota ce se va încuviința. 2. 5 jughere pământ. 3. Cortel liber. 4. 12 metri de lemne pentru trebuința învățătorului (8 metri pentru încălzitul salei de învățământ). 5. Pentru participare la conferința 12 cor. 6. Pentru scripturistica 6 cor. 7. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Reflectanții au să-și înainteze recursele ajustate cu documentele de evaluăriune prescise la P. On. oficiu protoprezbiteral în *Temesvár-Gyárváros*. Alesul fără altă remunerație va avea să provadă cantul în sf. bisericească și să compună socoșile culturale. Recurenții vor avea să se prezinte însă nu în ziua alegerii în sf. bisericească, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința com. par., ținută în *Medveș* la 24 Iunie (7 Iulie) 1908.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb. *D. Traian Putici*, m. p.
inspector de școale.

—□— 1—3

Pentru întregirea definitivă a vacantului post de învățătoare dela școala populară confesională gr. or. rom. din *Belint* și a vacantului post de învățător conf. gr.-or. rom. din *Brestovaț*, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

I Cu postul de învățătoare din Belint, până în 1 Iulie n. 1910, când se începe dotația după articolul de lege XXVII din 1907, sunt împreunate următoarele emolumente: 1. În bani gata 600 coroane; 2. pentru conferențe și scripturistică 20 coroane; 3. 12 metri lemne de încălzit sala și locuința și 4. Cortel în natură, constând din 2 chilii, bucătărie, cămară și grădină de legumi.

Dela reflectante, în vederea împrejurării că, aleasă din 1910—1 Iulie încolo are dotație foarte bună și că Belintul e comuna centrală din tract, să cere să aibă examenul de calificare învățătoarească cu nota „foarte bine” și să fie capabilă a instrui pe fete și cântările bisericești.

II. Cu postul de învățător din Brestovaț (Aga) sunt împreunate următoarele emolumente: a) în bani gata 81 cor. 60 fil.; b) în naturalii 720 litre grâu — prețuit în 81 cor. 60 fil. — și 720 litre cucuruz prețuit în 69 cor. 60 fil.; c) 4 jugăre pământ, parte arător, parte fâneaț, — prețuit în 80 cor.; d) pentru scripturistică 4 cor. și pentru conferențe 6 cor.; e) locuință liberă și grădină și f) dela înmormântări de prunci sub 7 ani 40 fil., și în sus și dela oameni mari 80 fil., iar cu liturgie 1 coroană.

Se observă că salariul se întregeste dela stat pe baza art. de lege XXVII din 1907, fiind în principiu pus deja în vedere din partea înaltului ministeriu, având să primească alesul dela întărirea sa de învățător definitiv diferența dela dotația dată de parohie până la cea stabilită prin legea provocată aci. Alesul nu poate cere dela parohie să-i anticipe această diferență sub nici un titlu.

Aleaul, tot pe lângă dotația specificată aci, dator să conducă și strana și să cânte la cununii.

Atât reflectantele la postul de învățătoare din Belint, cât și concurenții la postul de învățător din Brestovaț (Aga), ambele din tractul Belintului (Béline, Temes megye), au să se prezinte odată în sf. biserică din respectiva parohie, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, acest din urmă și din tipic.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine:

Gerasim Serb,
protoprezbitor.

—□— 1—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala confesională ort. română din *Sântelec* să scrie concurs cu termin de alegere pe 16/29 August 1908.

Emolumentele sunt: 1. În bani numărări dela 95 numere de case à 4 cor. 360 cor. 2. Dela 95 numere case câte o jumătate măsură bucate 95 cor. 3. 16 jughere pământ arător și fâneațe 60 cor. 4. Pentru lemne de încălzit 50 cor. 5. Venite ștolare. 6. Cortel cu intravilan. Alesul va avea să conducă școala de repetițiune și să provadă cantoralul fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din regulament și adresate com. parohial din Sântelec, să vor înainta până la 14/27 August a. c. oficiului protopopesc în Oradea mare, având recurenții a să prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s-ța biserică spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* protopop insp. școlar.

—□— 1—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. română din *Stracoș*, se scrie concurs cu termin de alegere pe 17/30 August a. c.

Emolumentele sunt: În bani gata 440 cor., cortel cu grădină de legumi. Intregirea până la minimalul prescriș se va acoperi prin eventualul ajutor de stat. Alesul va avea să conducă strana și școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. par. din Stracoș, sunt a se înainta oficiului protopopesc în Oradea-mare până la 15/28 August, având a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică de acolo spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școl.

—□— 1—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala confesională ort. română din *Voivozi*, se scrie concurs cu termin de alegere pe 19 August (1 Sept.) a. c.

Emolumentele sunt: În bani gata 600 cor., cortel și grădină de legumi. Alesul va avea să provadă cantoralul și să conducă școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. parohial din Voivozi, sunt a se înainta oficiului protopopesc în Oradea-mare, până la 17/30 August a. c. având recurenții a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică de acolo, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* ppreziter insp. școlar.

—□— 1—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. română confesională din *Suiug*, se scrie concurs cu termin de alegere pe 19 August (1 Sept.) a. c.

Emolumentele sunt: În bani gata 600 cor., cortel și grădină de legumi. Alesul va avea să provadă cantoralul și să conducă școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. par. din Suiug, să se înainteze oficiului protopopesc până la 17/30 August a. c., în Oradea-mare, având a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică de acolo, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școlar.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești din *Văsoaia*, se publică concurs cu termin de alegere de 30 de zile dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente: 1. În bani gata 200 cor. 2. $\frac{1}{2}$ sesie de pământ 40 cor. 3. 10 șinice bucate jumătate grâu, jumătate cucuruz 100 cor. 4. 8 stângini de lemne din cari se va încălzi și școala 64 cor. 5. Conferința 12 cor. 6. Scripturistica 8 cor. 7. Locuință și grădină.

Ceice reflectează la acest post sunt poștiți a-și trimite recursurile lor instruite cu toate documentele prescrișe și adresate com. par. la oficiul pprezv. în Buttyin, având a se prezentă în s. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, având a provede și cantoralul fără altă remunerație.

În conțelegere cu: *Trăian I. Magier* pprezv, insp. școl.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoareș din *Curtici*, devenind vacant prin pensionarea învățătorului Florian Cioara, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1. Salar în bani gata 1000 cor. 2. Cvarțir liber cu 3 chilii, băcărie, grădina intravilan și celelalte aparținătoare. 3. Pentru conferință 20 cor. 4. Scripturistică 14 cor. 5. Dela înmormântări unde va fi pofțit 2 cor., și 6. Cvinevenalul legal.

Alesul este îndatorat să conducă strana în Dumineci și sărbători, să instrueze pruncii în cântările rituale și să țină școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Ceice vor dovedi că sunt harpici de a înființa și conduce corul vocal, vor fi preferiți.

Recursele ajustate cu documentele recerute și adresate com. par. să se subștearnă P. On. Oficiu protopopesc din Chișineu (Kisjenő), iar delat recurenți se recere să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în s. biserică. spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința com., par. ort. rom. ținută în Curtici la 29 Iunie 1908.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. Ioan Trailescu* protoprezviter.

—□—

1—3

În urma învuiințării Ven. Consistor din Oradea-mare, dtto 1/14 Iulie, 1908 Nr. 1442 B, pentru îndeplinirea vacantei parohii de c. III din *Botean*, protopopiatul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs.

Emolumentele: 1. Casă parohială, cu două chilii culină și supraedificatele de lipsă. 2. 22 jugh. pământ, parte arător, parte fanaț. 3. Stolele uzuate și anume: probodul mic 2 cor.; mare: 4, 6, — 12 cor. botez 1 cor.; festanie dela 1 — la 2 cor.; birul dela fiecare număr de casă: 1 vică sau în bani: a 2 cor. 4. Întregirea dotației dela stat, conform cvalificațiunei alesului.

Doritorii de a ocupa această parohie să-și înainteze petițiile lor ajustate conform dispozițiilor regulamentare, subscrisului protoprezviter în Mezôtelegd, și cu stricta observare a §-ului 20 din Regulamentul pentru parohii, anul 1906, să se prezinte în vre-o Duminecă, ori sărbătoare, în sfânta biserică din Botean, spre a-și arată dexteritatea în slujba dumnezeiască, în cant și tipic.

Teodor Popa

adm. par. preș. com. par.

Comitetul parohial.

Ioan Hadade

notar com. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Muntean* protoprezviter.

—□—

1—3

Pe baza învuiințării Vener. Consistor diecezan Nr. 7134/1907 prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă pentru postul de capelan temporal pe lângă deficientul paroh *George Leuca* din *Mădrigești-S. Buceava*, pprezviteratul Hălmașului parohia e de *cl. III*.

Emolumentele sunt: I. Dela parohia Mădrigești. 1. Jumătate din sesiunea parohială de 34 jugh. arător și pășune, de după care contribuțiunile va avea să solvească alesul pe jumătate. 2., jumătate din birul parohial care face 1 măsură de cucuruz sfărmat după fiecare nr. de casă. 3., jumătate din stolele îndatinate. II. Dela filia S. Buceava, jumătate din 70 măsuri cucuruz bir parohial și stolele îndatinate. III casa parohială rămâne în uzufructul parohului, deci capelanul are să se îngrijească de cvarțir pe speșele sale.

Doritorii de a ocupa acest post sunt pofțiți să-și subștearnă recursesle lor ajustate conform regulamentului pentru parohii și adresate com., parohial din

Mădrigești-S. Buceava să le subștearnă în terminul indicat pe calea P. On. Oficiu pprezviteral în Hălmașiu (Nagyhalmagy). Recurenții sunt avizați ca în senzul §-lui 20 din regulamentul pentru parohii să se prezinte sub durata concursului în s. biserică din Mădrigești pentru a oficia, respective a cuvântă și cântă făcându-se astfel cunoscut poporului.

Din ședința comitetului parohial din Mădrigești-S. Buceava dela 17/30 Ianuarie 1908.

George Leuca,
paroh preș. com. par.

Ioan Popa,
inv. not. com. par.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de paroh din *Ohaba sârbească*, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: a) sesiunea parohială din 32 jugh, o parte la șes, și trei la deal, și 800□ grădină, b) bir preoțesc una măsură cucuruz sfărmat dela fiecare nr. de casă și stolele uzuate, c) întregirea dotației dela stat, după cvalificația alegândului preot.

De locuință are a se îngrijii alesul preot pe speșele sale, căci parohia nu dispune de locuință. Sarcinile publice le va suportă preotul.

Dela recurenți se pretinde ca recursesle ajustate conform Regulamentului, adresate comitetului parohial să le subștearnă Oficiului protopopesc din Lipova precum și a se prezintă în vre-o Duminecă ori sărbătoare în s. biserică din *Ohaba sârbească*, pentru a-și arată dexteritatea în cele rituale, precum a se face cunoscut poporului, pe lângă obsevarea dispoz. §-lui 20 din Regulament pentru parohii.

Deși parohia în senzul Regulamentului este de *clasa II* se admit în candidare și recurenți cu cvalificațiune de *cl. III-a*.

Dat din ședința comitetului parohial din *Ohaba sârbească*, ținută la 11/24 Mai 1908.

Costa Tidor
președ.

Andrieu Șandru
notar.

În conțelegere cu: *Ioan Cimponer* adm. pprezviteral

—□—

2—3

Amăsurat decisului Ven. Consistor de dtto 16/29 Iunie a. c. Nr. 3183/1908, prin aceasta se publică din oficiu concurs pe parohia de *cl. III* din *Bulza*, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Folosirea unei sesiuni parohiale. 2. Birul și stolele usuat în aceea comună. 3. Întregirea dotației dela stat, conform cvalificațiunei celui ales. Darea, ecvivalentul și alte sarcini publice, va avea a le suportă alesul din al său propriu.

Recurenții au să-și înainteze recursesle lor ajustate conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial din *Bulza*, la Oficiul protopopesc al *Lipovei*, având a se prezintă în vre-o Duminecă ori sărbătoare în s. biserică spre a-și arată dexteritatea în oratorie și în cele rituale.

Lipova, 1/14 Iulie 1908.

Ioan Cimponer adm. pprezviteral

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești-cantorale din *Dobroț*, (pprezv. Hălmașului) prin această se escrie concurs cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în foaia „Bis. și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata din cassa cultuală dela *Dobroț* 142 cor., dela *Leauț* 142 cor., și dela *Obersia* 160 cor. de tot 444 cor. 2. Lemne focali pentru școală și învățător 3 stângini. 3. Spese de conferință 20 cor. 4. Scripturistica 10 cor. 5. Dela înmormântări mari unde va fi poftit 1 cor. 6. Intregirea la 1000 cor. să va cere dela stat la timpul său.

De locuință se va îngriji alesul pe spesele sale până la edificarea școlii.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca să-și substearnă până la termenul sus indicat recursele lor instruite conform Regulamentului și adresate com. par. din *Dobroț-Leauț*, pe calea P. O. Oficiu pprezviteral din *Nagyhalmagy* și sub durata concursului să se prezinte în s. biserică din *Dobroț* ori *Leauț* spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic, făcându-se cunoscut poporului.

Dobroț, 10 Iulie n. 1908.

Nicolae Dălu
par. preș. com. par.

Iosif Indrieș
not. com. par.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru postul de învățător-cantor la *Miersig*, pprezviteratul *Tinca* cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala” pe lângă următorul salariu:

1. Bani 700 cor., plătiți în rate trei luni. 2. Cvarțir cu 2 chilii, cuină, grădină și apartinătoarele. 3. Pentru conferințe 10 cor. 4. Ștolele îndatinate, 5. Pentru încălzitul și curățitul salei de învățământ lemne 6 metri și bani 30 cor. Drept de cvinevenal după un serviciu de 5 ani prestat în această comună.

Recursele provăzute cu documentele regulamentare și adresate com. par., sunt a se substerne P. On. Domn *Nicolae Roxin* pprezviter în *Méhkerék*, cottul *Bihor*, iar recurenții au a se prezenta în vre-o *Duminecă* în s. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Din ședința com. par. gr. or. român ținută în *Miersig* la 22 Iunie (5 Iulie) 1908.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătorească-cantoral, dela școala gr. or. română din *Siti-telec*, ppiatul *Tinca* cottul *Bihor*, cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următorul salariu: 1. Cvarțir liber cu grădină de legume. 2. 14 jughere cadastrale pământ arător și fanaț, ori 300 cor., solviți în rate 3 luni anticipative. 3. Bani numerari 300 cor. solviți anticipative. 4. Stolele cantonale 40 cor. 5. Dela comuna politică 36 cor., pentru încălzitul școlii. 6. La conferință premiatură și viatic. Alesul va solvi toate dările publice pentru-ce va avea drept de pășunat.

Reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o *Duminecă* ori sârbătoare în s. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale, iar recursele adjus-

tate conform regulamentului au să le substearnă adresate com. par. P. On. Domn *Nicolae Roxin* protoprezviter în *Méhkerék*.

În fine se avizează că alesului să asigure cvinevenalul conform leii școlare, numai din ziua introducerii în oficiu, cece reflectanții au să recunoască în declarațiune în scris că primesc această condiție.

Dat în ședința comitetului parohial ținută în *Sititelec*, la 24 Mai n. 1908.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din *Moroda*, se escrie concurs, cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Salar fundamental 600 cor. 2. Pentru conferință și Scripturistica 20 cor. 3. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor., iar cu liturgie 2 cor. 4. Cvarțir și grădină. 5. Intregirea salariului dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți, ca rugările ajustate cu documentele prescise, să le substearnă în termenul de sus P. On. Oficiu ppesc gr. or. rom. din *Borosjenő* (com. *Arad*), având a se prezenta în vre-o *Duminecă* ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parohial din *Moroda*, ținută la 29 Iunie (12 Iulie) 1908.

Nicolae Morodan
preș. com. par.

Nicolae Sârb
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* protoprezviter.

—□—

2—3

În senzul concluzelor Consistoriale de sub *Nrii* 1831 și 2903 din 1907, pe baza hotărârii comitetului din 15/28 l. c. pentru parohia *Drăgoteni*, se escrie concurs cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Pământ parohial 3 jugh. cadastrale. 2. Bir preoțesc 56 cor. 3. Stolele îndatinate. 4. Intregirea dotației dela stat.

Totodată se escrie concurs și pentru stațiunea învățătorească, pe lângă salariu de: 300 cor. locuință cu grădină, lemne de foc, stole cantonale și întregire dela stat.

Recurenții vor avea a-și trimite recursele cu documentele recerute la subrisul în termenul prescise.

Beiuș, la 16/29 Iulie 1908.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătorească dela școala din *Hotar*, pprezviteratul *Vascau*, prin această se publică concurs cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: În bani 300 cor., cvarțir și grădină, câtră care sumă la timpul său se va cere întregire dela stat.

Ceice doresc a ocupa acest post sunt poftiți a-și trimite rugările lor în termen regulamentar și instruite în regulă subsemnatului în *Segyest* p. u. *Rieny*, iar în vre-o *Duminecă* ori sârbătoare sunt poftiți a se prezenta în s. biserică din *Hotar*, spre a-și arăta dexteritatea în tipic și cântare.

Moise Popoviciu adm. protoprezviteral.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala gr. ort. română din *Poeni de jos*, protoprezteratul Vașcăului, prin aceasta se publică concurs cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în foaia oficială

Emolumentele împreună cu acest post sunt în bani 140 cor. 9 cubule bucate à 10 cor. și 24 metri lemne prețuți în 96 cor. din care lemne se va încălzi și sala de învățământ, două vici fasole 6 cor., venite cantonale 30 coroane.

Ceice reflectează la acest post sunt poftiți a-și trimitte rugărilor lor, instruite conform regulamentului școlar, în Segyest p. u. Rieny subsemnatului, iar în vre-o Duminică ori sârbătoare sunt poftiți a se prezenta în s. biserică din Poeni de jos, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic:

Moise Popoviciu adm. protoprezviteral.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a unei dintre stațiunile învățătoresci dela școala gr. ort. română din *Șeitin*, se escrie concurs cu termen de *30 zile* dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Emolumentele: 1. Salar fundamental solvit lunar anticipando 1000 cor. 2. Relut de cvartir 200 cor. 3. Paușal de lemne pentru școală: 60 cor. 4. În curățitul, măturatul școlii 40 cor. 5. Scripturistica 12 cor. 6. Un extravilan de câțiva stânjini □. 7. Dela înmormântare, eventual părăstas, cât 1 cor. 8. La conferință 4 cor. la zi și perijunctură, și cvinvenalele prescise în lege după 5 ani dela definitivare.

Recurenții să se prezenteze în vre-o Duminică ori sârbătoare în s. biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale, iar recursurile ajustate cu documentele prescise în lege, adresate com. par. gr.-or. român din Șeitin se vor înainta Rev. Domn ppezviter tractual Vasile Beleş în Arad.

Șeitin, la 15 Iunie 1908.

Dimitrie Mesaroșiu,
preș. com. par.

Dimitrie Micu,
not. com. par.

În conțelegere cu: Vasile Beleş ppezv. insp. școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din *Bencecul-rom.*, (prezbiteratul Timișorii) prin aceasta se escrie concurs cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele anuale sunt: 1. În bani gata 292 cor. 84 fil., ce se vor plăti pe cvartal anticipativ. 2. 4 1/2 jughere livadă, (darea o va răspunde alesul). 3. 30 hl. grâu. 4. Lemne pentru învățător 4 (patru) orgii, iar pentru încălzirea salei de învățământ 2 (două) orgii. 5. Pentru scripturistica învățătorescă 10 cor. 6. Pentru conferințe 18 cor. 7. Dela înmormântări când va fi poftit una cor. 8. Dela comuna politică pentru conducerea școlii agronomice 60 cor. 9. cortel în natură în edificiul școlii și grădina pentru legumi 1/4 jugher.

Recurenții vor avea să se prezenteze în s. biserică d'acolo, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic, în vre-o Duminică ori sârbătoare. Recursurile ajustate cu documentele de lipsă și cu declarația, că numai după 5 ani de serviciu neîntreput reflectează la cvinvenal sunt a se înainta la P. On. oficiu protoprezviteral în Temesvár-Gyárvaros.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Bencecul-român, la 8/21 Iunie 1908.

Comitetul parohial.

În consensul ppezb.: Dr. Tr. Putici m. p. insp. școl.

—□—

3—3

Prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci-cantonale gr. ort. rom. din comuna *Crocna*, cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele anuale sunt; 1. Salar în bani 357 cor. 64 fil. 2. În naturale 12 hl. grâu 160 cor. 12 hl. cucuruz 10 cor. 3. 10 jugh. și 1400 □ pământ arător 163 cor., de după care contribuțiile reg. și com. va avea să solvească învățătorul. 4. 40 m. lemne pentru învățător 200 cor. 5. Cortel cu grădină de 1/2 jugh., grajd, colnă cu cocină pentru porci. 6. Pentru cantorat 28 cor. 7. Pentru conferință 20 cor. 8. Pentru scripturistica 6 cor. 9. Pentru încălzitul salei de învățământ 8 m. lemne. 10. Dela înmormântări unde va fi poftit dela cei mari 1 cor., dela mici 40 fil. 11. Pentru manipularea grădinei de pomi dela notarul cercual 60 cor.

Alegându-l va avea să îndeplinească și să conducă cântările bisericesti și a instrui pe școlari în cântările rituale.

Ceice doresc a ocupa aceasta stațiune să avizează că recursurile lor, instruite cu toate documentele prescise în lege de învățământ și adresate com. par., să le trimită P. On. Oficiu ppezviteral în N. Halmágy, având până la alegere a se prezenta în s. biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Crocna în ședința comitetului parohial ținută în 12/25 Iunie 1908.

Pentru com. parohial:

Teodor Bodea

paroh preș. com. par.

În conțelegere cu mine: Cornel Lazar ppezv. insp. școl.

—□—

3—3

În urma ordinului Ven. Consistor Nr. 2956/1908 pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala profesională gr. ort. rom. din comuna *Mădrigești*, (prezbiteratul Halmágy), se escrie concurs cu termen de *30 zile* dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1. În bani gata 320 cor. 2. În naturale 8 șinice bucate, jumătate grâu jumătate cucuruz, grăul prețuit șinicul în 16 cor. de tot 64 cor. cucuruzul prețuit, șinicul în 12 cor. de tot 48 cor. 3. Lemne 8 stângin pentru școală și 5 stângini pentru învățător, stânginul în preț de 3 cor. de tot 150 cor. 4. Conferința 8 cor. 5. Scripturistica 2 cor. cari sume computeate, laolaltă dau suma de 582 cor., iar restul se va preliminară în preliminarul de pe anul 1908/9 ca să corăspundă suma la 600 cor.

Recurenții sunt poftiți să-și subștearnă recursurile lor edjustate conform regulamentului și adresate com. par. din Mădrigești pe calea P. On. Oficiu ppezviteral din Halmágy (N. Halmágy) și să se prezinte în s. biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic având alesul a provedea strana fără alta remunerare. Se observă, că alesul se va îngriji de cvartir pe spesele sale până la renovarea școlii.

Ridicarea salarului la 1000 cor. se va cere dela stat conform articolului de lege din anul 1907.

Mădrigești, la 12/25 Iunie 1908.

George Leuca

paroh preș. com. par.

În conțelegere cu mine: Cornel Lazar ppezv. insp. școl.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii de învățator-cantor dela școala gr. or. rom. din *Honțisor*, (pprezviteratul Hălmagiuului) în urma ordinului Consistorial de Nr. 2643/1908, se iese concurs din oficiu cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: În bani 378 cor. 2. În naturalii 14 șinice jumătate de grâu, jumătate de cucuruz, în valoare de 222 cor. 3. Lemne pentru încălzitul școlii și pentru învățator m. □ 20 sau 40 cor. 4. Venite cantorale dela înmormântări mari unde va fi poftit 1 cor., cari toate laolaltă fac suma de 600 cor. Intregirea la 1000 cor. conform art. XXVII din 1907, se va cere dela stat încă în acest an școlar. 4. Spese de conferință 10 cor. 5. Scripturistica 10 cor. 6. Cvarțir cu 1 chilie, culină și grădină.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca resursele lor ajustate cu toate documentele prescise și adresate com. par. din Honțisor să le subștearnă pe calea P. On. Oficiu ppzeviteral din Hălmagiu N. Halmagy, până la termenul indicat și sub durata concursului să se prezinte în ș. biserică din Honțisor spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic, făcându-se astfel cunoscut poporului.

Hălmagiu, la 23 Iunie (8 Iulie) 1908.

Cornel Lazar ppzev. insp. școlar.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

În urma încheierii Ven. Consistor de dtto 30 Iunie (13 Iulie) a. c. Nr. 4363/1908, se publică licitațiune minuendă pentru repararea bisericeii și a gardului din comuna *Cuvin*, ppiatul Radna.

Termenul de licitațiune se defige pe Duminecă, *27 Iulie (9 August)* a. c. la 2 ore p. m în localitatea școlii.

Prețul de esclamarie 3013 cor. 39 fileri.

Doritorii de a licita au se depună în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile vadiu de 10% dela prețul de esclamarie.

Comuna bisericască își rezervă dreptul de a primi pe acel reflectant în care va avea mai multă încredere.

Proiectul de spese, precum și condițiunile de licitațiune să pot vedea la oficiul parohial din loc în orele oficioase.

Intreprinzătorii nu pot pretinde diurne ori spese de călătorie pentru prezentare și participare la licitațiune.

Cuvin, din ședința comitetului parohial rom. ort. ținută la 3/16 Iulie 1908.

Teodosiu Moțu
președinte.

Dimitrie Popoviciu
notar.

—□—

2—3

Pe baza dispuzețiunei Ven. Consistoriu diecezan din Arad, dtto 17/30 Iunie 1907 Nr. 3807, prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru zidirea unei case bisericăști din comuna Toracul-mare (Torontál) cu prețul de esclamarie; 12,318 cor. 63 fil., pe ziua Duminecă în 2 August (20 Iuliu) a. c. la 8 oare din zi, în localitatea școlii conf. din loc. Licitanții au să depună cu începerea licitațiunei, ca vadiu 10% sau în bani gata, sau în papire de valoare acceptabile, din prețul exclamării.

Planul, proiectul de spese și condițiunile de licitațiune indicate de către Ven. Consistor se pot vedea la pres. com. par. din Toracul-mare. Suma de 300 cor avută cu planul și proiectul de spese, cade în sarcina intreprinzătorului. Comuna bis. își rezervă dreptul, de a angaja pe acel intreprinzător, dintre reflectanți, în care are încredere mai mare.

Licitanții nu au dreptul a pretinde nici un fel de spese pentru participare la licitațiune.

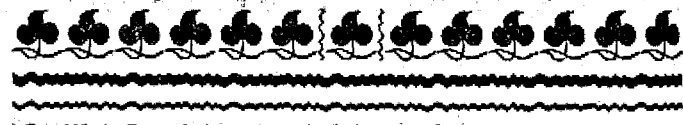
Toracul-mare, din ședința com. par. dela 15 Iulie (29 Iunie) 1908.

Pavel Cicala
pres. com. par.

Nicolae Onciu
not. infer.

—□—

3 3

Compactor român în Arad

Iustin Ardelean

Ștrada Weitzer János Nr. 13.

Execută grabnic și prompt

tot soiul de lucrări, atingătoare de această branșe.

Legătură fină și durabilă.

Prețuri moderate.

32

